

Desgreuge dels perdedors cenetistes

Narrativa

Àcrates

Juli Alandes

Proa. Barcelona, 2007

Óscar Carreño

Un altre llibre d'històries de la Guerra Civil, pensaran els que entrin en una llibreria i es trobin davant d'un títol tan explícit i una coberta de milicians en processonària. I certament, *Àcrates*, recull de quatre relats amb el qual Juli Alandes (Castelló de la Ribera, 1968) va guanyar el premi Roc Boronat 2006, ens parla de la guerra, però també de la resistència i la dignitat dels perdedors.

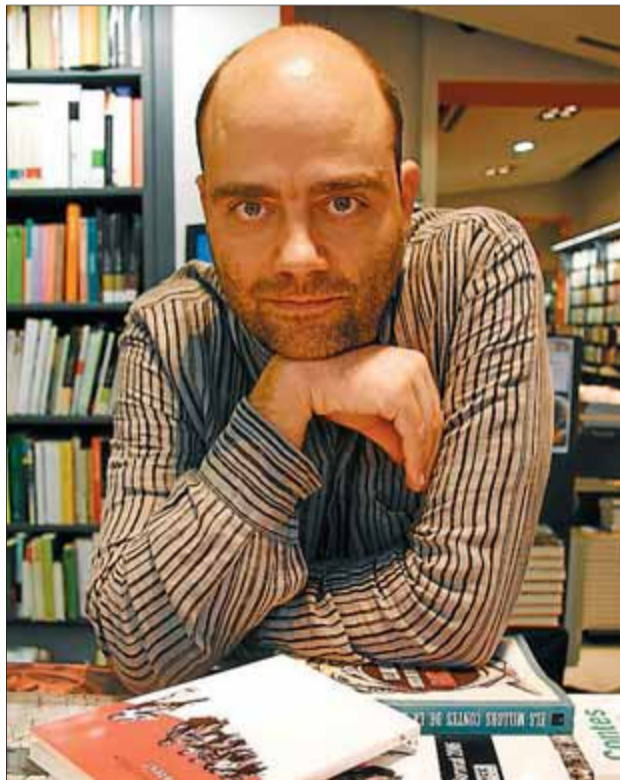
Quins característiques singularitzen aquesta obra entre l'allau de textos que cerquen els seus motius a la Guerra Civil? Doncs d'entrada, trobar-nos davant d'uns relats ben travats i resolts. Les peripècies d'un pagès de l'Ebre que busca Durruti per cobrar un deute; la història de la jove Roseta i l'amor impossible que sent per la figura llegendària de Quico Sabaté; la reconstrucció polièdrica, en un interessant exercici de punts de vista, de la mort del mateix Sabaté; i l'aparició sobtada del Facerías en un *meublè* de Pedralbes per concloure les incestuoses relacions d'un capítol franquista amb la seva neboda, ens mostren un escriptor de pols ferm a l'hora de narrar i molt hàbil inserint en un corpus de ficció personatges històrics –magnífic esbós del capellà Arnal, secretari de Durruti, o la presència de Simone Weil en el primer dels relats—. A més, Alandes demostra coneixença d'historiador quan parla de les

tensions internes entre la direcció de la CNT exiliada i els grups d'acció que creaven la frontera per sucumbir inexorablement a les bales franquistes, o quan ho fa de la pugna entre l'exèrcit de milícies i el govern de la República partidari de la seva regularització.

L'obra és també un contrapunt a la novel·la de Mir Serra *El roig i el negre* (2005). Si Mir presentava una CNT formada per una colla de pistolers i lladregots de la més baixa estofa, a *Àcrates* hi trobem una reivindicació de la tradició cenetista, un desgreuge respecte a la mirada de Mir –entre totes dues caldria situar *Déu no surt a la foto* (2006), de Jordi Bonells amb la seva visió del moviment anarcosindicalista tan carinyosament asèptica, si se'm permet la paradoxa.

Formalment, l'autor estableix paral·lelismes es-

tructurals entre el segon i quart relat; tots dos estan caracteritzats per l'evolució sentimental de les seves protagonistes: l'episcopal enamorament de la Roseta per un guàrdia civil arribat a l'Empordà a finals de la dècada dels 40, transformat en frenesí juvenil per l'heroi clandestí, i l'amagat i hipòcrita amor d'una adolescent i el seu oncle, cacic industrial de la Catalunya de Franco –sortit d'aquelles quotidianitats de vetllada fatxenderia que Carles Balagué ens mostrà a *La Casita Blanca*– que acabarà amb la mort del franquista i la passió desfermada de la protagonista pel botxí Facerías. “Jo no et dic que diguis cap mentida. Et dic que no diguis res, que és molt diferent”, diu un dels personatges. Contra aquest no dir res es revolta Alandes per posar la paraula a la boca d'aquells que van perdre més d'una guerra.

Juli Alandes va guanyar l'últim Roc Boronat. JORDI GARCIA

Stefano Benni és narrador, dramaturg i articulista. SP

La invasió

Narrativa

Margherita Dolcevita

Stefano Benni

Traducció d'Anna Torcat

i Salvador Company

Editorial Moll. Palma, 2007

Joan Agut

Stefano Benni (Bologna, 1947) és un autor de culte per a les noves generacions italianes. Novel·lista, dramaturg i columnista dels diaris més importants d'Itàlia, ha publicat una dotzena llarga d'obres de les quals només coneixem *El bar sota el mar* (Moll, 2005) i la que ara comentem, publicada originalment el 2005.

Margherita Dolcevita és una novel·la amb un notable contingut poètic. La història que narra Margherita, la protagonista del relat, sovint s'endinsa pels camins de la fantasia onírica i la mateixa prosa de Benni té una dimensió poètica indiscutible.

Al principi, hi ha una família de classe mitjana, formada per un avi, que de nits balla el tango amb una amant fantasma, un pare, que arregla bicicletes, una mare que cuina i mira embadocada la televisió, un germà gran, fanàtic del futbol, un germà petit, enamorat de la professora de matemàtiques, i, finalment, Margherita, una adolescent que pateix del cor, amb una intel·ligència molt

fina, que té una mirada pura i fantasiosa.

La vida d'aquesta família es veurà sacsejada per la presència d'uns nous veïns, portadors de novetats de tota mena. Els Del Bene són rics, puixants, esnobs, ben plantats i proselitistes de la vida i les comoditats modernes. La tradicional i bucòlica família de Margherita notarà aviat la influència dels nous veïns, les intencions dels quals la narradora de la història no troba gaire clares.

La seducció del consumisme, la possibilitat del diner fàcil i els falsos amors, minaran la resistència dels familiars de Margherita, la qual, acompanyada del seu germà petit, s'enfrontarà als invasors. Què s'amaga darrere les intencions dels De Bene? Quins crims cometran per imposar-se? Contra quina mena de mal s'haurà d'enfrontar l'heroïna? No revelarem pas les claus de la novel·la per respecte als possibles lectors.

El que sí que podem afirmar és que *Margherita Dolcevita* és una obra força remarcable, escrita amb molt sentit de l'humor, amb passatges d'una gran bellesa estilística. Encara que hi ha moments en què la novel·la sembla derivar cap a un conte de fades, l'obra no deixa mai de ser d'un realisme punyent, matisat per una ironia molt subtil. La traducció de Torcat i Company és excel·lent.

El Front Nacional de Catalunya

Assaig

Una història del FNC (1940-1990)

Daniel Díaz, Fermi Rubiralta i Jaume Renyer

Pròleg de Josep M. Solé i Sabaté

Pagès Editors. Lleida, 2007

Ferran Aisa

Ara que el nacionalisme català sembla que no està en les seves millors hores, és interessant la lectura d'aquest assaig històric. *Una història del FNC (1940-1990)* resumeix, amplia i presenta tots els aspectes del Front Nacional de Catalunya, un dels moviments polítics que va fer, durant la dictadura franquista, la tasca dura i clandestina de defensar la nació catalana. L'assaig ha estat escrit per Daniel Díaz, Fermi Rubiralta i Jaume Renyer, historiadors especialistes en els moviments nacionalistes catalans del segle XX. El llibre repassa els moments més importants, les accions reivindicatives principals i les figures més representatives del moviment independentista.

La història del Front Nacional de Catalunya va ser la iniciativa d'uns homes que havien perdut la Guerra. Davant l'ocupació de Catalunya van creure que era necessari unir esforços per defensar la nacionalitat catalana. L'inici del FNC cal cercar-lo el maig del 1940 al camp d'Agde (França). Josep M. Solé i Sabaté, al pròleg, diu: “El cop moral terrible de l'assassinat de Companys els revolta, els encoratja més. Actuaran a la Resistència contra els nazis, enfortiran l'organització a l'exili i a l'interior, des de la branca militar a la política seran dels primers que empunyaran les armes i les idees per plantar cara al franquisme totalitari d'aquells anys”.

L'estudi recull l'episodi històric dels serveis proaliats del Front durant la Segona Guerra Mundial. I també la crisi que deixarà pas al naixement del PSAN, l'activitat del FNC poc abans de la mort de Franco, el seu tarannà durant la Transició i la seva dissolució el 1990. Com explica Jaume Renyer, el FNC va contribuir a la configuració de l'independentisme contemporani. El llibre aporta un important annex documental de textos de l'organització i un interessant recull gràfic de l'historiador i militant del FNC, Robert Surroca.

Al pot petit, hi ha la bona confitura

Narrativa

Màxima

Mariona Masferrer

Editorial Actéon. Granollers, 2007

Laura Castillo

La dita “al pot petit hi ha la bona confitura” ens recorda el valor de la senzillesa. Alguna cosa semblant li passa al lector que s'endinsa en les

pàgines de *Màxima*, la tercera novel·la de Mariona Masferrer.

La Màxima és l'absoluta protagonista d'una novel·la que parla de l'esperit de superació d'una dona amb una ànima massa somiadora per estar-se lligada a les costures i les fronteres d'un poble de costa i pesca. A través d'aquesta nena trencadissa, amb un cos petit però amb un esperit que fa honors amb escriure al seu nom, l'au-

tora fa una radiografia de la situació de les dones a mitjan segle XIX.

A l'estil de les heroïnes d'Isabel Allende, la Màxima empenirà una odissea transatlàntica empenida per l'amor i una ànima aventurera que no està per cotilles i brodat. Masferrer segueix la seva protagonista des del llogarret de costa on res no canvia (“a la tardor vi i olives, a l'hivern faves i borrom, a la primavera bona

pesquera i a l'estiu mongeta tendra, tomata i enciam”) fins a la Cuba prerevolucionària dels espirituals negres i les plantacions. D'aquesta manera, l'autora uneix la recerca de la llibertat de la Màxima com a dona, amb la manca de llibertat que pateixen els esclaus negres a l'illa i el moviment revolucionari que tot just comença a coure's sota la tranquil·litat aparent. No és el primer cop que l'autora re-

corre a l'illa en els seus llibres. Cuba ja havia aparegut en la seva segona novel·la, *El cosí de Cuba*.

Mariona Masferrer utilitza una estructura clara i fluida, sense que en cap moment el lector percebi l'artifici o la novel·la perdi l'harmonia. Sense pretensions, subtil, i bella en l'ús del llenguatge; les pàgines de *Màxima* destil·len un amor profund cap a la terra i el mar.